

Pradžia > ... > Kreipimasis | Teismą > Teisinė Pagalba > Estonia

Teisinė pagalba

 Estija

Turinį pateikė

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Kokios išlaidos yra susijusios su teismo procesu ir kas paprastai turi jas padengti?

Civilinių ir administracinių bylų išlaidas sudaro valstybės rinkliava ir užstatas, su parodymų davimu susijusios išlaidos (pvz., liudytojo iškvietimo išlaidos ir liudytojo eksperto išlaidos) ir bylos šalių ir jų atstovų patirtos išlaidos (teisiniai mokesčiai, kelionės išlaidos ir kt.). Bylos išlaidas bylos nagrinėjimo metu turi apmokėti šalis, kuri prašo procesinio akto, apimančio šias išlaidas. Todėl pateikdamas apeliaciją ar skundą ieškovas arba pareiškėjas privalo sumokėti valstybės rinkliavą, o liudytojo ar eksperto mokesčius iš anksto turi sumokėti šalis, kuri nori iškviešti liudytoją ar ekspertą. Kiekviena bylos šalis privalo sumokėti savo atstovo mokesčius.

Pasibaigus bylos nagrinėjimui, pralaimėjusi šalis paprastai įpareigojama atlyginti bylos nagrinėjimo metu kitos šalies patirtas išlaidas. Civilinėse bylose apeliacijos atmetimas paprastai reiškia, kad ieškovas privalo grąžinti atsakovui su teismo procesu susijusias išlaidas. Ir atvirkščiai – jei apeliacija patenkinama, atsakovas įpareigojamas sumokėti ieškovo patirtas išlaidas. Tais atvejais, kai pasiekiamas kompromisas, išlaidos paprastai pasidalijamos pagal tą kompromisą.

2 Kas konkrečiai yra teisinė pagalba?

Valstybės teisinė pagalba

Valstybės teisinė pagalba – tai valstybės apmokamų advokato teisinių paslaugų teikimas suteikiant galimybę asmeniui būti atstovaujama teisme ar kitose procedūrose, siekiant parengti teisinį dokumentą arba teikti kitas teisines konsultacijas ar vykdyti atstovavimą. Valstybės teisinė pagalba pirmiausia skirta fiziniams asmenims, kurie dėl savo finansinės padėties neišgali sumokėti už profesionalias teisines paslaugas. Valstybės teisinę pagalbą teikia tik advokatai. Spręsdamas dėl valstybės teisinės pagalbos skyrimo teismas įvertina pareiškėjo finansinę padėtį, jo reikalavimo (skundo, ieškinio, prašymo) sėkmės perspektyvas ir esamos bylos reikšmę pareiškėjui. Pagal valstybės teisinės pagalbos schemą atstovas skiriamas neatsižvelgiant į pareiškėjo finansinę padėtį tais atvejais, kai toks paskyrimas yra privalomas (pvz., įtariamiesiems ar kaltinamiesiems baudžiamosiose bylose), taip pat tais atvejais, kai teismas mano, kad tai būtina asmens interesams apsaugoti.

Valstybės teisinės pagalbos skyrimo sąlygos ir tvarka nustatytos Valstybės finansuojamos teisinės pagalbos įstatyme (est. *riigi õigusabi seadus*) (<https://www.riigiteataja.ee/en/eli/518122023002/consolide>).

Be to, visiems Estijoje gyvenantiems asmenims, kurių vidutinės bendrosios pajamos per ketvirtį iki paraiškos pateikimo neviršijo 1 200 EUR, teikiama valstybės remiama pradinė konsultacija. Išimtis yra šeimos bylos, susijusios su vaiko teisėmis, – jose bendrųjų pajamų riba yra 2 000 EUR. Be to, pajamų viršutinė riba netaikoma specialiųjų poreikių turintiems asmenims ir pagyvenusiems asmenims skirtoms teisinėms konsultacijoms – jas pagal sutartį teikia Estijos neįgaliųjų rūmai (est. *Puuetega Inimeste Koda*) ir Estijos pensininkų bendrijų asociacija (est. *Eesti Pensionäride Ühenduste Liit*). Daugiau informacijos apie valstybės remiamą teisinę pagalbą galima rasti Teisingumo ministerijos (est. *Justiitsministerium*) interneto svetainėje (<https://www.just.ee/kohtud-ja-oigusteenused/oigusabi/riigi-toetatud-oigusabi>).

3 Kokie yra teisinės pagalbos suteikimo reikalavimai?

Valstybės teisinė pagalba

Finiziam asmeniui skiriama valstybės teisinė pagalba, jeigu tuo metu, kai jam reikia teisinės pagalbos, jo finansinė padėtis yra tokia, kad jis neišgali sumokėti už tinkamas teisines paslaugas, arba jeigu jis gali už teisines paslaugas sumokėti tik iš dalies arba mokėti dalimis, arba jeigu jo finansinė padėtis tokia, kad jis, sumokėjęs už teisines paslaugas, neišgalėtų patenkinti būtinųjų pragyvenimo poreikių.

Valstybės teisinė pagalba teikiama be prievolės grąžinti valstybės teisinės pagalbos mokestį ir valstybės teisinės pagalbos išlaidas (t. y. ji yra nemokama) arba ji teikiama taikant dalinį arba visišką grąžinimą (t. y. gavėjas turi grąžinti dalį valstybės teisinės pagalbos išlaidų arba jas visas, jei jų nepadengia kitas asmuo arba valstybė). Spręsdamas dėl valstybės teisinės pagalbos skyrimo teismas įvertina pareiškėjo finansinę padėtį, jo reikalavimo (skundo, ieškinio, prašymo) sėkmės perspektyvas ir esamos bylos reikšmę pareiškėjui. Pažeidžiamiesiems asmenims ir kitiems pažeidžiamose situacijose atsidūrusiems asmenims visas valstybės teisinės pagalbos išlaidas paprastai padengia valstybė.

Pagal valstybės teisinės pagalbos schemą atstovas skiriamas neatsižvelgiant į pareiškėjo finansinę padėtį tais atvejais, kai toks paskyrimas yra privalomas (pvz., įtariamiesiems ar kaltinamiesiems baudžiamosiose bylose), taip pat tais atvejais, kai teismas mano, kad tai būtina asmens interesams apsaugoti.

Teisinė pagalba gali būti teikiama ir juridiniams asmenims, kurie dėl savo finansinės padėties neišgali sumokėti už teisines paslaugas, kad būtų pasiekti jų įstatuose nustatyti tikslai aplinkos apsaugos ar vartotojų apsaugos srityje, ar dėl kitų viršesnių viešojo intereso priežasčių.

Valstybės teisinė pagalba neskiriama, jeigu:

1. pareiškėjas pats gali apginti savo teises;
2. pareiškėjas neturi teisės, dėl kurios gynnimo prašo teisinės pagalbos;
3. pareiškėjas gali padengti teisinių paslaugų išlaidas iš turimo ir lengvai parduodamo turto, išskyrus Valstybės finansuojamos teisinės pagalbos įstatymo 14 straipsnio 2 dalyje nurodytą turta;
4. nėra tikėtina, kad teisinių paslaugų kaina daugiau nei dvigubai viršys pareiškėjo vidutinės mėnesio pajamas, apskaičiuotas remiantis vidutinėmis paskutinių keturių mėnesių iki prašymo pateikimo mėnesio pajamomis, atskaičius mokesčius ir privalomojo draudimo įmokas, teisinės išlaikymo prievolės vykdymo išlaidas, taip pat pagrįstas būsto ir transporto išlaidas;
5. iš aplinkybių aišku, kad pareiškėjui apginti savo teises yra maža tikimybė;
6. prašymas teikiamas siekiant pateikti reikalavimą dėl neturtinės žalos atlyginimo ir nėra jokie įtikinami su byla susijusio viešojo intereso;
7. ginčas susijęs su pareiškėjo verslo veikla ir neturi poveikio jo teisėms, nesusijusioms su ta veikla;
8. prašymas teikiamas siekiant apsaugoti prekės ženklą, patentą, naudingąjį modelį, pramoninį dizainą, integrinių grandynų topografiją ar kito pobūdžio intelektinę nuosavybę, išskyrus iš Autorių teisių įstatymo (est. *Autoriõiguse seadus*) kylančias teises;
9. prašymas teikiamas byloje, kurioje pareiškėjas turi aiškų bendrą interesą su asmeniu, kuris neturi teisės į valstybės teisinę pagalbą;
10. prašymas teikiamas siekiant apginti pareiškėjui perleistą teisę ir yra priežasčių manyti, kad ta teisė pareiškėjui buvo perleista siekiant gauti valstybės teisinę pagalbą;
11. teisinių paslaugų teikimas pareiškėjui garantuojamas pagal teisinių išlaidų draudimo sutartį arba privalomąjį draudimą;
12. galima nauda pareiškėjui iš bylos yra nepagrįstai maža, palyginti su tikėtinomis išlaidomis, kurias valstybė turės padengti teikdama teisinę pagalbą.

Pradinė konsultacija

Nuo 2023 m. birželio 1 d. Estijoje gyvenantys asmenys, kurių vidutinės bendrosios pajamos per ketvirtį iki paraiškos pateikimo neviršijo 1 200 EUR, gali gauti valstybės remiamą pradinę konsultaciją. Išimtis yra šeimos bylos, susijusios su vaiko teisėmis, – jose bendrųjų pajamų riba yra 2 000 EUR. Be to, pajamų viršutinė riba netaikoma specialiuųjų poreikių turintiems asmenims ir pagyvenusiems asmenims skirtoms teisinėms konsultacijoms – jas pagal sutartį teikia Estijos neįgaliųjų rūmai (est. *Puuetega Inimeste Koda*) ir Estijos pensininkų bendrijų asociacija (est. *Eesti Pensionäride Ühenduste Liit*).

4 Ar teisinė pagalba teikiama visų rūšių bylose?

Valstybės teisinė pagalba

Valstybės teisinė pagalba gali būti suteikta visuose teismo ir ne teismo procesuose ir iš esmės visais teisiniais klausimais, išskyrus kelias išimtis. Nemokama valstybės teisinė pagalba neskiriama:

- siekiant pateikti reikalavimą dėl neturtinės žalos atlyginimo, kai nėra jokio įtikinamo su byla susijusio viešojo intereso;
- jei ginčas susijęs su pareiškėjo verslo veikla ir neturi poveikio jo teisėms, nesusijusioms su ta veikla;
- jei prašymas teikiamas siekiant apsaugoti prekės ženklą, patentą, naudingąjį modelį, pramoninį dizainą, integrinių grandynų topografiją ar kito pobūdžio intelektinę nuosavybę, išskyrus iš Autorių teisių įstatymo kylančias teises.

Pradinė konsultacija

Pradinė konsultacija teikiama visose teisės srityse, išskyrus kelias išimtis.

Teisinė konsultacija neapima atstovavimo teisme, įskaitant teismo dokumento parengimą, išskyrus atvejus, kai atstovaujama:

1. šeimos bylose, susijusiose su vaiko teisėmis;
2. teikiant prašymą dėl pagreitinto mokėjimo nurodymo proceso.

5 Ar yra specialių procedūrų, taikomų ypatingais atvejais?

Tokios specialios procedūros netaikomos. Esamos nemokamos teisinės pagalbos gavimo galimybės taip pat apima skubius atvejus.

6 Kur galiu gauti teisinės pagalbos prašymo formą?

Valstybės teisinė pagalba

Valstybės teisinės pagalbos prašymo formą galima gauti šiuo adresu:

[Valstybės teisinės pagalbos prašymo forma | 91.3 KB | rtf](#)

[Pareiškėjo finansinės padėties deklaravimo forma | 104.24 KB | rtf](#)

Valstybės teisinės pagalbos prašymo formą taip pat galima rasti Estijos advokatūros (est. *Eesti Advokatuur*) interneto svetainės skiltyje „Valstybės teisinė pagalba“: <https://www.riigioigusabi.ee/dokumendid-2>.

Pradinė konsultacija

Jei norite užsisakyti pradinę teisinę konsultaciją, turite kreiptis į „HUGO. legal“, užsiregistruoti kaip klientas ir sumokėti 5 EUR asmeninį mokestį. Kontaktiniai duomenys pateikti šiuo adresu: <http://www.juristaitab.ee/>. Savo klausimą taip pat galite paskelbti tame pačiame puslapyje esančiame [forume](#). Norėdami pateikti klausimą turite užsiregistruoti naudodami Estijos tapatybės kortelę.

7 Kokius dokumentus reikia pateikti kartu su teisinės pagalbos prašymo forma?

Dėl valstybės teisinės pagalbos besikreipiantis fizinis asmuo prašyme turi pateikti pasirašytą savo finansinės padėties pažymą ir, jei įmanoma, kitus tokios padėties įrodymus. Įtariamasis baudžiamojoje byloje, prašantis paskirti advokatą, neprivalo pateikti savo finansinės padėties pažymos.

Jeigu asmens gyvenamoji vieta yra ne Estijoje, jis prie savo prašymo turi pridėti asmens gyvenamosios vietos šalies kompetentingos institucijos išduotą pažymą apie savo ir savo šeimos narių pastarųjų trejų metų pajamas. Jeigu šios pažymos negalima pateikti dėl priežasčių, nepriklausančių nuo pareiškėjo, dėl valstybės teisinės

pagalbos skyrimo gali būti sprendžiama be pažymos.

Finansinės padėties deklaravimo formą galima rasti Teisingumo ministerijos interneto svetainėje ir visuose teismuose bei advokatų kontorose.

8 Kam turiu pateikti teisinės pagalbos prašymą?

Prašymai dėl valstybės teisinės pagalbos paprastai teikiami teismui. Konkretus teismas, kuriam turi būti pateiktas prašymas, nustatomas toliau nurodyta tvarka.

- a. Prašymas suteikti valstybės teisinę pagalbą teismo proceso šaliai civilinėje, administracinėje arba baudžiamojo nusižengimo byloje pateikiamas bylą nagrinėjančiam teismui arba teismui, kurio jurisdikcijai jos nagrinėjimas priklauso.
- b. Jei pareiškėjas prašo valstybės teisinės pagalbos, kad parengtų reikalavimo pareiškimą, prašymo pareiškimą arba skundą administraciniame teismo procese arba baudžiamojo nusižengimo byloje, jis pateikia prašymą teismui, kurio kompetencijai priklauso nagrinėti atitinkamą reikalavimą, prašymo pareiškimą arba skundą.
- c. Prašymas suteikti valstybės teisinę pagalbą, kad asmeniui būtų atstovaujama ikiteisminiame civiliniame procese arba neteisminiame baudžiamojo nusižengimo procese, arba siekiant parengti teisinį dokumentą ar gauti kitą teisinę konsultaciją arba atstovavimą, pateikiamas pareiškėjo nuolatinės gyvenamosios vietos apylinkės teismui arba tos vietos, kurioje, kaip manoma, atitinkamos teisinės paslaugos bus teikiamos, apylinkės teismui. Jei pareiškėjas negyvena Estijoje, jis taip pat gali pateikti prašymą apylinkės teismui, kurio jurisdikcijoje pareiškėjas yra.
- d. Prašymas suteikti valstybės teisinę pagalbą, kad asmeniui būtų atstovaujama administracinėse bylose, pateikiamas pareiškėjo nuolatinės gyvenamosios vietos administraciniam teismui arba tos vietos, kurioje, kaip manoma, atitinkamos teisinės paslaugos bus teikiamos, administraciniam teismui.
- e. Jei advokato dalyvavimas visame baudžiamajame procese nėra privalomas ir įtariamasis nepasirinko advokato, bet nori, kad advokatas jam atstovautų, jis tyrimą atliekančiai institucijai arba prokuratūrai pateikia prašymą suteikti valstybės teisinę pagalbą.
- f. Jei asmuo baudžiamojoje byloje prašo valstybės teisinės pagalbos kaip nukentėjęs asmuo, civilinis atsakovas arba trečioji šalis, sprendimą dėl valstybės teisinės pagalbos šiam asmeniui suteikimo priima bylą nagrinėjantis teismas arba (ikiteisminiame procese baudžiamojoje byloje) apylinkės teismas, kurio kompetencijai priklauso nagrinėti atitinkamą baudžiamąją bylą.
- g. Jei asmuo prašo valstybės teisinės pagalbos peržiūros procesui, sprendimą dėl valstybės teisinės pagalbos šiam asmeniui suteikimo priima Aukščiausiasis Teismas.
- h. Prašymas suteikti valstybės teisinę pagalbą, kad asmeniui būtų atstovaujama vykdymo užtikrinimo bylose, pateikiamas teismui, kurio kompetencijai priklauso nagrinėti skundus dėl vykdymo užtikrinimo procedūrą atliekančio vykdymo užtikrinimo pareigūno veiksmų.

9 Kaip sužinoti, ar turiu teisę į teisinę pagalbą?

Informaciją apie valstybės teisinę pagalbą ir pradinę konsultaciją galima gauti iš teismų ir advokatų kontorų. Advokatų kontorų valdytojai privalo užtikrinti, kad asmenims, kuriems reikalinga valstybės teisinė pagalba, kontoros darbo valandomis būtų nemokamai pateikti paaiškinimai dėl valstybės finansuojamos teisinės pagalbos skyrimo sąlygų ir procedūrų, kaip tai numatyta Valstybės finansuojamos teisinės pagalbos įstatyme. Pradinės konsultacijos organizatoriai taip pat privalo nemokamai konsultuoti asmenis, kuriems reikalinga pagalba, dėl valstybės teisinės pagalbos skyrimo sąlygų ir procedūrų ir prireikus padėti teisingai užpildyti teisinės pagalbos prašymus.

Informacijos apie valstybės remiamos teisinės pagalbos galimybes galima rasti Teisingumo ministerijos (est. *Justiitsministerium*) interneto svetainėje (<https://www.just.ee/kohtud-ja-oigusteenused/oigusabi/riigi-toetatud-oigusabi>).

10 Ką turėčiau daryti, jei turiu teisę į teisinę pagalbą?

Valstybės teisinė pagalba

Siekiant gauti valstybės teisinę pagalbą paprastai turi būti pateikti prašymai (6 punktas) kartu su pareiškėjo finansinės padėties deklaracija (7 punktas) teismui, nagrinėjančiam valstybės teisinės pagalbos prašymą (8 punktas).

Prašymai dėl valstybės teisinės pagalbos turėtų būti teikiami estų kalba arba kita Estijoje įprasta kalba (vertimą organizuoja byla tvarkantis asmuo). Prašymas taip pat gali būti teikiamas anglų kalba, jei teisinės pagalbos prašantis pareiškėjas yra fizinis asmuo, gyvenantis kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje, arba kitos ES valstybės narės pilietis, arba kitoje ES valstybėje narėje įsisteigęs juridinis asmuo.

Bylose, kuriose advokato dalyvavimas privalomas pagal įstatymą, asmuo neturi imtis jokių veiksmų, kad gautų valstybės teisinę pagalbą, – jei asmuo pats nesamdo advokato, už procesą atsakingas pareigūnas privalo suorganizuoti advokato paskyrimą ir asmuo neturi teikti prašymo.

Pradinė konsultacija

Jei norite užsisakyti pradinę teisinę konsultaciją, turite kreiptis į „HUGO. legal“, užsiregistruoti kaip klientas ir sumokėti 5 EUR asmeninį mokestį. Kontaktiniai duomenys pateikti šiuo adresu: <http://www.juristaitab.ee/>. Savo klausimą taip pat galite paskelbti tame pačiame puslapyje esančiame [forume](#). Norėdami pateikti klausimą turite užsiregistruoti naudodami Estijos tapatybės kortelę.

11 Kas parinks man advokatą, jei turiu teisę į teisinę pagalbą?

Valstybės teisinė pagalba

Tyrimą atliekančios institucijos, prokuratūros ar teismo prašymu Estijos advokatūra (est. *Eesti Advokatuur*) paskiria advokatą, teikiančį valstybės teisinę pagalbą. Paprastai asmuo neturi teisės pasirinkti, kuris advokatas jam teiks valstybės teisinę pagalbą. Tačiau, jei advokatas yra sutikęs teikti valstybės teisinę pagalbą, asmuo turi teisę prašyti, kad valstybės teisinę pagalbą teiktų konkretus advokatas. Tokiu atveju sutikimą davusio advokato pavardę reikia iš karto nurodyti valstybės teisinės pagalbos prašyme.

Teismas, prokuratūra ir tyrimą atliekanti institucija neturi įgaliojimų susitarti su advokatu dėl valstybės teisinės pagalbos teikimo arba paskirti advokatą valstybės teisei pagalbai teikti.

Pradinė konsultacija

Pradinės konsultacijos metu asmuo, kuriam reikalinga pagalba, gali pasirinkti savo advokatą pagal savo buvimo vietą ir konsultacijų sritį arba rasti advokato kontorą.

12 Ar teikiant teisinę pagalbą padengiamos visos teismo proceso išlaidos?

Ne. Valstybės teisinė pagalba apima su valstybės teisinės pagalbos teikimu susijusias advokato arba advokatų kontoros valdytojo patirtas kelionės ir apgyvendinimo išlaidas, vertimo išlaidas ir su įrodymų pateikimu susijusias išlaidas. Be to, teismas gali nurodyti, kad asmens prašymu jam būtų suteikta procesinė pagalba jį atleidžiant nuo visų arba dalies proceso išlaidų.

13 Kas padengia kitas išlaidas, jei turiu teisę gauti tik ribotą teisinę pagalbą?

Valstybės teisinės arba procesinės pagalbos, kuriai taikoma dalinė kompensacija, išlaidas turi padengti byla pralaimėjusi šalis, kitas asmuo arba valstybė.

14 Ar teisinė pagalba taip pat apima apeliacinius skundus?

Taip. Valstybės teisinė pagalba apima apeliacinius skundus, kasacinius skundus, skundus dėl sprendimų ir peržiūros procesą.

15 Ar teisinė pagalba gali būti nutraukta nesibaigus teismo procesui (arba net atšaukta po teismo proceso)?

Jeigu teismas, tyrimą atliekanti institucija arba prokuratūra nusprendė suteikti valstybės teisinę pagalbą, valstybės teisinę pagalbą teikiančio advokato prašymu arba savo iniciatyva ir vadovaudamasi Valstybės finansuojamos teisinės pagalbos įstatyme nustatyta tvarka ji gali bet kuriuo metu iš naujo įvertinti, ar tame įstatyme nustatytos sąlygos teikti valstybės teisinę pagalbą atitinkamam pareiškėjui tebegalioja ir, jeigu ne, nutraukti valstybės teisinės pagalbos teikimą.

Nustojus teikti valstybės teisinę pagalbą valstybės teisinę pagalbą teikiantis advokatas atleidžiamas nuo pareigos tai daryti, o teismas advokato prašymu nustato jo teisinės pagalbos mokesčio dydį ir tai, kokia apimtimi jam bus kompensuojamos valstybės teisinės pagalbos išlaidos. Kartu teismas priima sprendimą dėl valstybės teisinės pagalbos gavėjo pareigos grąžinti valstybei visą advokatui mokėtiną sumą arba jos dalį.

16 Ar galiu apskųsti atsisakymą suteikti teisinę pagalbą?

Nutartis, kuria atsisakoma suteikti valstybės teisinę pagalbą, gali būti skundžiama teisės aktuose, kuriais reglamentuojamas atitinkamas teismo procesas, nustatyta tvarka.

17 Ar teisinės pagalbos prašymas sustabdo senaties terminą?

Ne.

Daugiau informacijos

Norėdami gauti daugiau informacijos apie Estijos nemokamos teisinės pagalbos sistemą kreipkitės į Teisingumo ministeriją šiuo adresu:

Teisingumo ministerija (est.*Justiitsministeerium*)

Suur-Ameerika 1, 10122 Talinas

Tel. (+372) 620 8100

El. paštas: info@just.ee

■ Paskutinis naujinimas: 25/07/2025

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.